

Beslutningsforslag nr. **B 57**

Folketinget 2016-17

Fremsat den 25. januar 2017 af Jakob Sølvhøj (EL), Peder Hvelplund (EL), Henning Hyllested (EL) og Bruno Jerup (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om lokale folkeafstemninger om skolenedlæggelser

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af oktober 2017 at fremsætte lovforslag om indføjelse af en bestemmelse i folkeskoleloven, der giver borgerne i et skoledistrikt mulighed for at tage stilling til nedlæggelse af en folkeskole ved en lokal afstemning blandt beboerne i skoledistriktet.

Bemærkninger til forslaget

I dag er det de enkelte kommunalbestyrelser, der kan træffe beslutning om at nedlægge en folkeskole. Formålet med beslutningsforslaget er at indføre en mulighed i folkeskoleloven for at afholde lokale folkeafstemninger om lukning af lokale folkeskoler.

Antallet af folkeskoler har længe været faldende, og i årene efter kommunalreformen har skolelukningerne taget yderligere fart. Mens der i 2006 var 1.598 folkeskoler, var tallet 1.289 i 2016. Tallene afspejler en kraftig centraliseringsproces i kommunerne, som kommunalreformen satte yderligere gang i. Faldet må i betydelig udstrækning ses som en tilpasning til demografiske ændringer, men samtidig har den ofte økonomisk begrundede centraliseringsproces i sig selv været med til at forstærke disse ændringer. Lukningen af den lokale folkeskole har mange steder bidraget betydeligt til at øge befolkningstilbagegangen. Når skolen lukker, øger det fraflytningen af børnefamilier, og det bliver vanskeligt at trække nye til. Skolelukninger bidrager dermed til at undergrave mulighederne for fastholdelse og udvikling af lokalsamfundene og til at øge den geografiske skævvridning af Danmark.

Konsekvenser af det faldende antal folkeskoler er i et vist omfang blevet afbødet af oprettelse af lokale fri- og privatskoler. Hvor der er blevet 309 færre folkeskoler i den 10-årige periode siden kommunalreformen, er antallet af fri- og privatskoler dog kun vokset med 59. Samtidig har udskiftningen af den lokale folkeskole med en friskole ikke været en garanti for at fastholde den fælles lokale skole. Der er forældre, der ikke kan eller vil sende deres børn i betalings-skole, og der sker dermed en opsplitning af lokalsamfundets børn. Det kan derfor være problematisk, hvis oprettelsen af lokale friskoler ikke udspringer af et ønske hos forældrene om at drive en skole, der bygger på særlige værdier eller særlige pædagogiske tilgange, men primært eller alene finder sted, fordi der ikke længere er et folkeskoletilbud i nærområdet.

Enhedslisten vil med beslutningsforslaget fremme fastholdelsen af folkeskoler i nærområdet. Der kan være lokale forhold, der i særlig grad taler for, at en skolelukning kan være en rimelig løsning. I betragtning af den centralisering, der har fundet sted de seneste 10 år, bør der dog skulle meget tungtvejende argumenter til for at lukke en lokal folkeskole. Ved at indføre en mulighed for lokale folkeafstemninger i skoledistrikterne skabes der et godt grundlag for en styrket demokratisk debat om ændringer af den lokale skolestruktur.

Et lovforslag om indførelse af en mulighed for afholdelse af lokale folkeafstemninger om lukning af folkeskoler kan udarbejdes med inspiration fra de bestemmelser om lokale afstemninger, der var fastlagt i folkeskoleloven indtil 1980'erne. Indtil lovændringen i 1988 var der således i folkeskoleloven fastlagt en ramme for beslutninger om nedlæggelse af lokale folkeskoler, der indebar, at 50 pct. af vælgerne i et skoledistrikt kunne begære en afstemning blandt vælgerne i skoledistriktet om en besluttet skolenedlæggelse. Såfremt mindst 60 pct. af de stemmeberettigede ønskede skolen opretholdt, kunne skolen først nedlægges efter udløbet af den følgende valgperiode og da kun, hvis kommunalbestyrelsen traf en ny beslutning herom. Der var dog i bestemmelserne indlagt en undtagelse, hvis den overvejende del af børnene skulle overføres til en skole, der lå højst 1,5 km væk fra den nedlagte skole. Denne undtagelsesbestemmelse var først blevet indført i folkeskoleloven ved en ændring af loven i 1984.

Såfremt der i udarbejdelsen af lovforslaget om lokale folkeafstemninger tages afsæt i den tidligere lovgivning på området, bør kravene til, hvor mange vælgere, der skal til for at begære afstemning og stemme for bevarelsen af en folkeskole, reduceres betydeligt. Endvidere må det i lovgivningsarbejdet nærmere vurderes, hvorvidt det vil være rimeligt at udforme en undtagelsesbestemmelse, og hvordan indholdet af en sådan i givet fald skal formuleres.

Skriftlig fremsættelse

Jakob Sølvhøj (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om lokale folkeafstemninger om skolenedlæggelser.

(Beslutningsforslag nr. B 57)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.